

**Likumprojekta “Grozījumi likumā “Par piesārņojumu”” sākotnējās ietekmes
novērtējuma ziņojums (anotācija)**

Tiesību akta projekta anotācijas kopsavilkums	
Mērķis, risinājums un projekta spēkā stāšanās laiks (500 zīmes bez atstarpēm)	<p>Likumprojekta “Grozījumi likumā “Par piesārņojumu”” (turpmāk – Likumprojekts) mērķis ir nodrošināt Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 19. marta Direktīvas Nr. 2018/410, ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, lai sekmētu emisiju izmaksefektīvu samazināšanu un investīcijas mazoglekļa risinājumos, un Lēmumu (ES) 2015/1814 (turpmāk – Direktīva 2018/410) prasību, attiecībā uz emisijas kvotu derīgumu termiņiem, pārņemšanu Latvijas normatīvajos aktos, kā arī precizēt prasības, kas saistītas ar pašvaldību gaisa kvalitātes rīcības programmu izstrādi.</p> <p>Likumprojekts stāsies spēkā Latvijas Republikas Satversmes 69. pantā noteiktajā kārtībā. Direktīvas 2018/410 prasību pārņemšanas termiņš ir 2019. gada 9. oktobris.</p>

I. Tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamība		
1.	Pamatojums	<p>Likumprojekts sagatavots pēc Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk – VARAM) iniciatīvas, lai nodrošinātu atsevišķu Direktīvas 2018/410 prasību pārņemšanu Latvijas normatīvajos aktos, kā arī precizēt prasības, kas saistītas ar pašvaldību gaisa kvalitātes rīcības programmu izstrādi un nepieciešamo datu apkopošanu.</p>
2.	Pašreizējā situācija un problēmas, kuru risināšanai tiesību akta projekts izstrādāts, tiesiskā regulējuma mērķis un būtība	<p>Eiropas Savienības emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas (turpmāk – ES ETS) darbība Eiropas Savienības (turpmāk – ES) līmenī ir noteikta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2003/87/EK, ar kuru nosaka sistēmu siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisijas kvotu tirdzniecībai Kopienā un groza Padomes Direktīvu 96/61/EK (turpmāk – Direktīva 2003/87/EK). Eiropadome 2014. gada 24. oktobrī pieņēma secinājumus “Par klimata un enerģētikas politikas satvaru laikposmam no 2020.gada līdz 2030.gadam” (turpmāk – Eiropadomes secinājumi), nosakot nosacījumus KEPS2030 noteikto mērķu īstenošanai, t.sk. nosacījumu, ka ES ETS jāreformē, jānodrošina tā laba un efektīva funkcionēšana, kā arī nosaukti elementi, kas jāiekļauj reformā.</p> <p>VARAM ir atbildīga par ES ETS darbību Latvijā atbilstoši likuma “Par piesārņojumu” 32.¹ pantā ietvertajam regulējumam.</p>

	<p>Lai veicinātu emisiju samazināšanu visā ES, Eiropas Komisija ES ETS 4. periodam (2021. - 2030. gads) izstrādāja jaunas prasības, ko noteica ar Direktīvu 2018/410, lai nodrošinātu, ka labi funkcionējoša un reformēta ES ETS ir galvenais ES instruments siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas mērķa sasniegšanai. Ar Direktīvu 2018/410 veikti grozījumi Direktīvā 2003/87/EK, kas attiecināmi uz ES ETS 4. perioda regulējumu: nosakot jaunas definīcijas ES ETS esošām un jaunām iekārtām, nosakot jaunu kārtību, kā groza piešķirto bezmaksas emisiju kvotu apjomu esošai iekārtai, iekļaujot jaunus nosacījumus attiecībā uz ES ETS ietvaros izveidojamajiem finansēšanas mehānismiem (t.i. inovācijas un modernizācijas fondi), kā arī piemērojot Eiropadomes secinājumos noteikto ikgadējo koeficientu maksimālo pieļaujamo emisiju robežvērtību samazināšanai.</p> <p>Pastāvošais Latvijas normatīvo aktu regulējums paredz ES ETS funkcionēšanu 3. periodā (2013. - 2020. gads), bet ne 4. periodā. Latvijas tiesību aktos ir nepieciešams pārņemt atsevišķas Direktīvas 2018/410 normas, kas līdz šim nav izdarīts, lai Latvijā ES ETS 4. periodā funkcionētu sinhroni ar ES ETS pārējās ES valstīs.</p> <p>Likumprojekts nosaka emisijas kvotu derīgumu, balstoties uz emisijas kvotu izdošanas datumu.</p> <p>Ar Likumprojekta 2. punktu jaunā redakcijā izteikta spēkā esošā likuma “Par piesārņojumu” 32.² panta otrā daļa attiecas uz emisijas kvotām, kas ir izdotas ES ETS 3. periodā un tiks izdotas nākošajos ES ETS periodos.</p> <p>Direktīva 2018/410 ietekmē ES ETS operatorus tiešā veidā, ja tiem ES ETS 4. periodā emisijas reģistra kontā atrastos emisijas kvotas kas tika izdotas ES ETS 3. periodā, jo tiks mainīti emisijas kvotu derīguma termiņi.</p> <p>Šobrīd emisijas kvotas, kas tika piešķirtas, sākot ar 2013. gada 1. janvāri, balstoties uz Latvijas normatīvo regulējumu, ir derīgas astoņu gadu ilgos periodos. Šis derīguma termiņš tika noteikts ar 2009. gada 23. aprīļa Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/29/EK, ar ko Direktīvu 2003/87/EK groza, lai uzlabotu un paplašinātu Kopienas siltumnīcas efektu izraisošo gāzu emisiju kvotu tirdzniecības sistēmu. Direktīva 2018/410 noteica jaunu emisijas kvotu derīgumu termiņu, gan ES ETS 3. periodam, gan periodiem, kas sekos. Balstoties uz izmaiņām emisijas</p>
--	--

		<p>kvotu derīguma termiņos, kas tika veiktas ar Direktīvu 2018/410, emisijas kvotas, kas tika piešķirtas sākot ar 2013. gada 1. janvāri ir beztermiņa un ES ETS ceturtajā periodā izsniegtās emisijas kvotas būs derīgas tikai uz noteikto desmit gadu periodu.</p> <p>Grozījumi pasargās ES ETS operatorus no iespējamām ilgtermiņa zaudējumiem. Balstoties uz esošo regulējumu, līdz 2021. gada aprīlim, valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" (turpmāk – LVĢMC) nodrošinās 3. periodā (2013. – 2020. gads) izsniegto emisijas kvotu anulēšanu un aizstāšanu ar 4. perioda emisijas kvotām. Ja 3. perioda emisijas kvotām tiktu mainīts derīguma termiņš uz fiksētu astoņu gadu periodu sākot ar 2021. gadu, tas veidotu situāciju, ka 4. perioda emisijas kvotas, kas tiktu izsniegtas, netiktu izdotas saskaņā ar ES ETS funkcionēšanu visā ES. Papildus, tas ilgtermiņā varētu nest zaudējumus Latvijas ES ETS operatoriem, jo šādas emisijas kvotas varētu izmantot tikai attiecīgajā periodā, bet ja 3. perioda emisijas kvotām derīguma termiņš tiktu grozīts uz beztermiņa, operatori šīs emisijas kvotas varētu izmantot arī pēc 4. perioda beigām, piemēram, ES ETS 5. periodā (2031. – 2040. gads). Papildus, pastāv iespēja, ka operatoriem būtu ierobežotas iespējas pārdot emisijas kvotas ar astoņu gadu termiņu ārpus Latvijas, jo operatori, kuri tās nopirktu, nevarētu tās izmantot ES ETS 4. perioda pēdējos divos gados (2029. un 2030. gads), lai norēķinātos par savām saistībām.</p> <p>Ar Likumprojekta 3. punktu jaunā redakcijā izteikta spēkā esošā likuma "Par piesārņojumu" 32.³ panta ceturta daļa attiecas uz emisijas kvotām, kas ir izdotas ES ETS 3. periodā. Grozījumi paredz šīs panta daļas izslēgšanu, jo normatīvais regulējums par emisijas kvotu derīguma termiņu tiek pielāgots Direktīvā 2018/410 noteiktajiem termiņiem, valsts sabiedrībai ar ierobežotu atbildību "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" nebūs nepieciešamība nodrošināt 3. periodā izsniegto emisijas kvotu anulēšanu un aizstāšanu ar 4. perioda emisijas kvotām.</p> <p>Savukārt, Likumprojekta 1. punktā noteikta prasība, kas paredz, ka tām pašvaldībām, kuru teritorijā konstatēts paaugstināts gaisa piesārņojuma līmenis ir tiesības apkopot un ievākt informāciju par šajās teritorijās esošajām apkures iekārtām.</p>
--	--	--

		<p>Gaisa kvalitātes normatīvie akti paredz, ka tām pašvaldībām, kuru teritorijā ir augsts gaisa piesārņojuma līmenis ir jānosaka galvenie gaisa piesārņojuma avoti un balstoties uz šo informāciju jāplāno tālākie pasākumi piesārņojuma ierobežošanai, kā arī jāizstrādā atbilstoša rīcības programma.</p> <p>Pašvaldības nevar kvalitatīvi izstrādāt rīcības programmu un plānot tālākus veicamos pasākumus, ja tām nav pieejama pilnīga informācija par tās teritorijā esošajiem piesārņojuma avotiem. Lielākā daļa informācijas par uzņēmumu veiktajām darbībām jau šobrīd tiek ievākta, bet trūkst precīzas informācijas par mājssaimniecībās izmantoto apkures iekārtu radīto piesārņojumu (informācija par apkures iekārtas veidu, izmantoto kurināmo un apkures iekārtas vecumu). Līdz ar to ir sarežģīti plānot tālākos pasākumus un nepieciešamo finansējumu šī avota ietekmes mazināšanai.</p> <p>Lai ievāktu informāciju par izmantotajām apkures iekārtām, pašvaldībām ir nepieciešams atbilstošs deleģējums šādas informācijas apkopošanai un ievākšanai.</p> <p>Šāda uzdevuma veikšana noteikta arī “Gaisa piesārņojuma samazināšanas rīcības plāna 2020.-2030. gadam” 8.2. sadaļas 3.1. punktā (Izsludināts Valsts sekretāru 2019. gada 6. jūnija sanāksmē (protokola Nr. 22 35.§, VSS-528).</p>
3.	Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas un publiskas personas kapitālsabiedrības	VARAM un LVĢMC.
4.	Cita informācija	Nav.

II. Tiesību akta projekta ietekme uz sabiedrību, tautsaimniecības attīstību un administratīvo slogu

1.	Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	<ul style="list-style-type: none"> - Latvijas ES ETS operatori, kuri veic kādu no likuma „Par piesārņojumu” 2. pielikumā minētajām darbībām un kuriem ir izsniegtas siltumnīcefekta gāzu emisijas atļaujas; - VARAM, Valsts vides dienests (turpmāk – VVD) un LVĢMC.
2.	Tiesiskā regulējuma ietekme uz tautsaimniecību un administratīvo slogu	Vērtējot Likumprojekta īstenošanas ietekmi uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām, nav identificēts administratīvā sloga palielinājums.
3.	Administratīvo izmaksu monetārs novērtējums	Projekts šo jomu neskar.

4.	Atbilstības izmaksu monetārs novērtējums	Projekts šo jomu neskar.
5.	Cita informācija	Nav.

III. Tiesību akta projekta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem

Projekts šo jomu neskar.

IV. Tiesību akta projekta ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu

1.	Saistītie tiesību aktu projekti	<p>Ar Ministru kabineta 2019. gada 17. jūlija rīkojuma Nr. 381 "Par konceptuālo ziņojumu "Par bezmaksas emisijas kvotu piešķiršanu elektroenerģijas ražotājiem Eiropas Savienības emisiju tirdzniecības sistēmas 2021.-2030. gada periodā"" (turpmāk – rīkojums Nr. 381) 2. punktu tika pieņemts lēmums neatbalstīt bezmaksas emisijas kvotu piešķiršanu elektroenerģijas ražošanai 2021.-2030. gadā. Ar rīkojumu Nr. 381 tika pieņemts lēmums par Direktīvas 2018/410 1. panta 15. punktā izteiktā Direktīvas 2003/87/EK 10.c panta prasībām, kuru ietvaros ES dalībvalstīm ir rīcības brīvība.</p> <p>VARAM izstrādā likumprojektu "Klimata likums", ar kuru tiks pārņemtas Direktīvas 2018/410 1. panta 13., 16. un 39. punkta prasības. Iekļaušanās Direktīvas 2018/410 3.panta noteiktajos termiņos ir atkarīga no likumprojekta izstrādes un saskaņošanas ilguma.</p> <p>Ar Ministru kabineta 2019. gada 8. oktobra noteikumiem Nr. 468 "Grozījumi Ministru kabineta 2013. gada 26. februāra noteikumos Nr. 112 "Emisijas kvotu piešķiršanas kārtība stacionāro tehnoloģisko iekārtu operatoriem"" tika grozīti Ministru kabineta 2013. gada 26. februāra noteikumi Nr. 112 "Emisijas kvotu piešķiršanas kārtība stacionāro tehnoloģisko iekārtu operatoriem" (turpmāk – noteikumi Nr. 112), lai Latvijas normatīvajos aktos tiktu pārņemtas Direktīvas 2018/410 prasības. Būs arī nepieciešami papildus grozījumi noteikumos Nr. 112, jo balstoties uz Direktīvas 2018/410 pilnvarām, Eiropas Komisija ir pieņēmusi dažādus deleģētos aktus, lai noteiktu kārtību kādā funkcionēs ES ETS 4. periodā. Saistībā ar bezmaksas emisijas kvotu piešķiršanu 2018. gada 19. decembrī tika izdota Komisijas Deleģētā regula 2019/331, ar ko nosaka Savienības mēroga pārejas noteikumus saskaņotai bezmaksas emisijas kvotu iedalei saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/87/EK 10.a pantu un 2019. gada</p>
----	---------------------------------	--

		<p>31. oktobrī tika izdota Komisijas Īstenošanas regula 2019/1842, ar ko nosaka noteikumus Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2003/87/EK piemērošanai attiecībā uz sūkāku kārtību, kā izdarāmi bezmaksas emisijas kvotu iedaļes pielāgojumi sakarā ar darbības līmeņa izmaiņām. Attiecīgi grozījumi noteikumos Nr. 112 būtu nepieciešami, lai nacionālā normatīvo aktu bāze korekti un pareizi īstenotu regulu prasības.</p> <p>Ar Ministru Kabineta 2019. gada 24. septembra rīkojuma Nr. 458 “Par iekārtu sarakstu emisijas kvotu sadalei 2021. - 2025. gadam” 1. punktu, atbilstoši likuma “Par piesārņojumu” 32.¹ panta piektās daļas un pieci prim daļas noteiktajam deleģējumam, tika pārņemtas Direktīvas 2018/410 1. panta 17. punkta prasības.</p>
2.	Atbildīgā institūcija	VARAM un LVĢMC.
3.	Cita informācija	Nav.

V. Tiesību akta projekta atbilstība Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām		
1.	Saistības pret Eiropas Savienību	Likumprojekts sagatavots, lai nodrošinātu Direktīvas 2018/410 pārņemšanu Latvijas normatīvajos aktos.
2.	Citas starptautiskās saistības	Projekts šo jomu neskar.
3.	Cita informācija	Nav.

1. tabula Tiesību akta projekta atbilstība ES tiesību aktiem			
Attiecīgā ES tiesību akta datums, numurs un nosaukums	Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 14. marta Direktīva Nr. 2018/410/ES, ar ko groza Direktīvu 2003/87/EK, lai sekmētu emisiju izmaksefektīvu samazināšanu un investīcijas mazoglekļa risinājumos, un Lēmumu (ES) 2015/1814.		
A	B	C	D
Attiecīgā ES tiesību akta panta numurs (uzskaitot katru tiesību akta vienību – pantu, daļu, punktu, apakšpunktu)	Projekta vienība, kas pārņem vai ievieš katru šīs tabulas A ailē minēto ES tiesību akta vienību, vai tiesību akts, kur attiecīgā ES tiesību akta vienība pārņemta vai ieviesta	Informācija par to, vai šīs tabulas A ailē minētās ES tiesību akta vienības tiek pārņemtas vai ieviestas pilnībā vai daļēji. Ja attiecīgā ES tiesību akta vienība tiek	Informācija par to, vai šīs tabulas B ailē minētās projekta vienības paredz stingrākas prasības nekā šīs tabulas A ailē minētās ES tiesību akta vienības. Ja projekts satur stingrākas prasības nekā attiecīgais ES tiesību akts, norāda pamatojumu un samērīgumu. Norāda iespējamās alternatīvas (t. sk. alternatīvas, kas neparedz tiesiskā regulējuma izstrādi) – kādos gadījumos būtu iespējams izvairīties no stingrāku prasību noteikšanas, nekā paredzēts attiecīgajos ES tiesību aktos

		pārņemta vai ieviesta daļēji, sniedz attiecīgu skaidrojumu, kā arī precīzi norāda, kad un kādā veidā ES tiesību akta vienība tiks pārņemta vai ieviesta pilnībā. Norāda institūciju, kas ir atbildīga par šo saistību izpildi pilnībā	
1. panta 21. punktā izteiktais 13. pants	Likumprojekta 1. un 2. punkts	Pārņemts pilnībā	Projekts neparedz stingrākas prasības
Kā ir izmantota ES tiesību aktā paredzētā rīcības brīvība dalībvalstij pārņemt vai ieviest noteiktas ES tiesību akta normas? Kādēļ?	Ar Likumprojektu ir pārņemtas Direktīvas 2018/410 prasības saistībā ar 1. panta 21. punktā izteikto 13. pantu.		
Saistības sniegt paziņojumu ES institūcijām un ES dalībvalstīm atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas regulē informācijas sniegšanu par tehnisko noteikumu, valsts atbalsta piešķiršanas un finanšu noteikumu	Projekts šo jomu neskar.		

(attiecībā uz monetāro politiku) projektiem	
Cita informācija	Nav
2. tabula Ar tiesību akta projektu izpildītās vai uzņemtās saistības, kas izriet no starptautiskajiem tiesību aktiem vai starptautiskas institūcijas vai organizācijas dokumentiem. Pasākumi šo saistību izpildei	
Projekts šo jomu neskar.	

VI. Sabiedrības līdzdalība un komunikācijas aktivitātes		
1.	Plānotās sabiedrības līdzdalības un komunikācijas aktivitātes saistībā ar projektu	Sabiedrības līdzdalība ir nodrošināta saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 25. augusta noteikumu Nr. 970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā" 7.4. ¹ apakšpunktu, sabiedrības pārstāvjus aicinot līdzdarboties, rakstiski sniedzot viedokli par Likumprojektu tā izstrādes stadijā. Sabiedrības pārstāvji ir informēti par iespēju līdzdarboties, publicējot paziņojumu par līdzdalības procesu VARAM un Valsts kancelejas tīmekļvietnēs.
2.	Sabiedrības līdzdalība projekta izstrādē	Likumprojekts tiks publicēts VARAM un Valsts Kancelejas tīmekļvietnēs.
3.	Sabiedrības līdzdalības rezultāti	Sadaļa tiks papildināta pēc likumprojekta publicēšanas.
4.	Cita informācija	Likumprojekts tiek saskaņots ar VVD un LVĢMC.

VII. Tiesību akta projekta izpildes nodrošināšana un tās ietekme uz institūcijām		
1.	Projekta izpildē iesaistītās institūcijas	VARAM, VVD, LVĢMC.
2.	Projekta izpildes ietekme uz pārvaldes funkcijām un institucionālo struktūru. Jaunu institūciju izveide, esošu institūciju likvidācija vai reorganizācija, to ietekme uz institūcijas cilvēkresursiem	<p>Likumprojektā iekļautie nosacījumi var radīt ietekmi uz pārvaldes funkcijām, tomēr tas neietekmēs institucionālo sistēmu.</p> <p>Likumprojektā iekļauto nosacījumu izpildei nav nepieciešams veidot jaunas institūcijas, likvidēt vai reorganizēt esošās institūcijas.</p> <p>Likumprojektā iekļauto nosacījumu izpilde neatstās ietekmi uz cilvēkresursiem.</p>

		Likumprojekta izpildē iesaistītās institūcijas Likumprojektā iekļautos pasākumu nodrošinās piešķirto valsts budžeta līdzekļu ietvaros.
3.	Cita informācija	Nav

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs

J. Pūce

Leimane 67026528

Liza.Leimane@varam.gov.lv